

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18, II. пов.
Кonto почт. ш.адн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 565.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5— К.
квартально 15—
піврічно 28—
щорічно 56—
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
квартально 12—
піврічно 22—
щорічно 44—
в Німеччині:
піврічно 28— М.
щорічно 56—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Рекла. листівки, доповіді, статті
аб. його місце 60 с. в класичній
1 л. в обсязі 1'50, в редак-
ційній часті окремо або по заказу
2 л. Неврахово 2 л. Скла-
дують друкує відліки. Оголо-
шення на суботу і неділю подвійно.
Постійні оголошення за обсягом
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваویل Панейко.

Зміна державного устрою.

Австрія конфедерацією федеративних держав.

Прага, 14. серпня 1918.

Клерикальний „Чех“ довідується з „добре інформованого жреца“, що бар. Гуссарек, опертий на довіру корони і в порозумінню з мужами довіря правниці Палати панів, планує враз з визначними мужами усіх народів, перетворення австрійсько-угорської монархії на конфедерацію національних держав: німецької, чеської, польської, юдуджево-славянської і угорської (краї корони св. Стефана). В рамках сей конфедерації має знайти кожний народ задоволення оправданих бажань і умов своєї егзистенції. До участі в нарадах організаційні комісії нового устрою маєтяться покликати крім парламентаристів також визначних мужів науки, промислу, рільничого господарства, торгівлі і знатоків автономічних корпорацій усіх народів. Переведення сього нового устрою маєтяться повірити міністерству, яке тишилосяби довірем усіх народів і на якого чолі стоявби муж, абсолютно справедливий і загально поважаний. Як таких згадує „Чех“ професора Лямаша, котрому в пляні нового устрою припадає львівна участь.

Творення української армії.

Львів, 15. серпня 1918.

Київські часописи демонструють: Дня 8. серпня з нагоди закінчення курсу інструкторської школи старшини старшини, що закінчили курс, були прийняті п. Гетьманом. П. Гетьман, поздоровившись з ними, висловив таку промову: „Панове старшини! Сердечно поздоровляю вас з нагоди скінчення курсу інструкторської школи старшини. На протязі цього часу, поки ви заходились в тієї школі, ви багато ребили для того, щоби стати оперезом майбутньої української армії, армії, збудованої на порядку, звязаної сильною дисципліною, бо тільки така армія с заперукою незалежності Української Держави. Але для цього необхідна ваша жива паміч. В цю паміч я вірю і рахую на неї. Богато прийдесть вам стівінути ще перешкод на нашій дорозі будування держави, і я переконаний, що своїми власними зусиллями ми переборимо всі ці перешкоди і приведемо нашу віану Україну до світлої, ясної удучности“.

Слова Гетьмана були вкриті дозго мєгавуючими окликами „слава“ і звуками українського національного гимну, який відіграв оркестр. Вслід за цим начальник військово-наукових заведень генеральний хорунжий Остафій звернувся до пана Гетьмана з такими словами:

„Ясновельможний пане Гетьмане! В Вашій особі здійснилися надії всіх щирх синів України, здійснилися їх давні горачі бажання побачити неську, нашу Україну, відродженою зі своєю власною новою, зі своєю стародавньою козацькими звичаями, зі своїм власним військом і ясновельможним паном Гетьманом на чолі. В цю хвилину я маю велику честь представити Вам, пане Гетьмане, незлічку часть Вашої майбутньої армії — другий випуск інструкторської школи старшини.“

В молодих грудях тих старшин бється шалке серце правдивих синів України. Всі вони захоплені одною думкою про це, щоб зацїна пияним квітом велика Українська Держава під прапорами Ваших славних полків. Пане Гетьмане, вони прєсуть в Бога тільки сього, щоб Ви укріпив Ваше вдерезля, ваші сили, на много, много літ. Вони врозелюють з глибини своїх козацьких душ Ясновельможному панові Гетьманові всієї України: „Слава, слава, слава!“

Дальше хорунжий 16-ої сотні інструкторської школи, Степаненко, сказав:

„Панове старшини! Зараз, після виходу із інструкторської школи представлено з себе цей готовий матеріал, який буде положено в основу будови великої української армії. Армія —

це відпора держави і верховнство владі, Ясно-вельможності паня Гетьмана, обоє в далішнім самостійній життю цієї держави. Поглядимо-ж усі свої фізичні і моральні сили під голосуванням пана Гетьмана на ібудування цієї великої надійної армії".

Тут присягнув "Завсмі" Шевченко, Дальше тогорня добув Степанівко: "Ваного старшине! Ми тільки що вдали великого поета України Тараса Шевченка, зараз можемо вдалити і його віші слова. Бачимо що гетьман вже вернувся, серед нас Ясновельможний пан Гетьман. Згуртуймося дружно, щоб своїми силами забезпечити добро України і її славу".

Тогорня ще сотня 6 ої сотні Козир. Він тогорня: "Рідний батьку! позволь мені сказати кілька слів. Ми старшини не вміємо гарно говорити, ми вміємо тільки бити своїх ворогів, а тепер в'уємо бити і своїх ворогів. Позволь, рідний батьку, запевнити тебе, що в тих сотнях, котрі тут зібрані, єсться українське серце, серце, котре живе єдиним з тобою ідеалом. Рідний наш батьку, трудися на славу і користь України і вий, що за тобою своїй крайній, історичній мур, котрего жадна сила не зможе збурити."

"Ми завжди в тобою і за тебе. Пакоче старшине, престолшю славу Ясновельможному панові Гетьманові, тому на кого дивляться зраз в вірگی і надію краші сини України, нашому батьку. Незай дово, дово живе він на славу і користь рідної України. Слава-ж тобі, любий наш, Ясновельможний пана Гетьмане".

Догі, гучні оплески "слава" і звуки націоналістичного гаву пскрили слова сотника. Після скінчення присяги старшини пскрили гетьманський сад під звуки українських народних пісень.

(ТКБ) Київ 14. серпня 1918.

Бранка до першої дивізії нової української армії відбулася як найкраще. Під бранку піпали сини власків не менше 22 ох десятин. Дивізія, яка складється з 5000 людей, має бути розміщена в Києві.

Наради в німецькій головній квартирі.

Відень, 14. серпня 1918.

З нагоди важних політичних нарад, які відбуваються в німецькій головній квартирі при співучасті усіх міродатних державних мужів, усі німецькі дневники повістили довші інформації і вступні статті, в яких деякі в часті сконфіанно. Офіційний комунікат про з'їзд кісарів має бути виданий щойно в суботу 16а медію.

"Neue Freie Presse" займається при сій нагоді головню обговоренням польської справи і пише: Присутність кн. Раднавілла і гр. Ровікера в головній квартирі вказує, що також пельська справа має бути предметом нарад. Полягодження сєї справи, як урядове доносене, має відбутися в звязку з утворенням союзу між монархією і Німеччиною, але й теперішні відносини в Росії не будуть також без впливу на полягодження питань, які луться в берестейським

мірєм. Питання, що статься в пограничними гардами не може бути також для Польщі без значіння. Величчєває є число проблемів, які наадає вірна, польський належить до найтяжч.

"Berliner Tageblatt" доносать, що на конференції в німецькій головній квартирі буде обговорєта не тільки польська справа, але також загальне політичне і військове положєняє. Що до польської справи, стоять проти себе як передтм плян гр. Буриана, який все ще стремити до австро-польського поділення, і німецький плян, який держить сего, аби польській державі дати власного короля, який то плян є згідний з бажаннями польських делегатів, які перебувають тепер в головній квартирі. Між п'ятьма кандидатурами на престол, які є на ділі польських делегатів, побіч кн. Августа Вільгельма, сина саксонського короля і одного віртемберського князя, нааодяться ще архикнязь Карло Стефан і другий син короля Фердинанда бєлгарського, кн. Керило.

Мінхєнська "Staatszeitung" довідуеть ся з Берліна, що в головній квартирі ходить о полягодження польської справи і в звязку з сїм о рїжні кандидатури. Також має бути обговорєний цілий комплекс східних питань, як також положєня в Росії, де похід Чехо-Словаків захитав становищем большевїків. Справа східно-бєлгарських проблемів, курс в Литві і Фінляндії вимагають рішеня. Дневник висказує надію, що всі ті питання будуть сконєчно рішені.

Про полягодження пельської справи на конференції в німецькій головній квартирі пише також "Vossische Zig." і заявляє, що в польських кругах склєється в утворєнем польського королівства, але не в дусі плянє ванім Австрією. На разі не знати, хто з п'яти кандидатів на польський престол має найбільші вигляди, але польський престол не буде мабуть сьоро обсаджєний.

До сего доносєня додє півофіційальний "Fremdenblatt" отсі увага: В польській справі ще не зкинєно австро-польського полягодження; в сій справі належить виждати опінії польського правительства в Варшаві. Впрочім деякі відомости про полягодження польської справи належить і приймати з як найбільшою о-

сторожністю, бо вони не відповідають дійсному станови сєї справи.

Замітний є вкінці голос дневника "Ost- und Westpost", який відповідаючи на питання "Чого надіється?", доходить до такого висновку: Для полягодження сего питання німецькі дневники в німецьких дневниках, які полягодити справу окраїнних держав і в сїм способі відмежити осередні держави від ського кітла. Однакє чи вдасться державній головній квартирі опанувати сїм хамє. Пільняє говорить про наради в головній квартирі, щоб повоєнувати сїю проблему сходу, які належить розглянути ясним оком політика, який розуміє духа часу, дістануться під розгляд тєлєві релів і будівничих престолів. Булобєсчастємємємє рачі".

Україна і Дін.

Київ, 10. серпня 1918.

Нинішні газети доносать: Дня 8. серпня в гетьманській палаті відбулася дуже важна і довга нарада міністрів, присвячена питанню взаємовідносини України з Доном.

На нараді були: пан гетьман, голова ради міністрів Лизогуб, міністер закордонних справ Дорошенко, військовий міністер отаман Рогози, міністер торгу і промисловости Гутник і товари середні засідання до палати прибув відомий ннк Всеволодського війська Донського, отаман Черчунки, котрий і був негайно запрошений до сали засідань.

Можна слєдіватись, що тепер буде розв'язанє заплутанє питання про взаємовідносини України з Доном, Кубанщиною й Кавказом на віденській сїд буде нарешті послана українська військова цивільна місія, котра на місці вирішить низку сєрїх питань а з другого боку, будучи заступницею України, буде працьово освітлювати становище річї на Доноі. Ця самим допоможе завести гарні доброзєдські стосунки.

Справа української валюти.

Неодгледна справа.

Прудким темпом ростє дорожнєча, викликаючи повсюду нарігання і все більше та більше та більше руйнуючи наше народне господарство. Громадська думка, теї голос народа, обвинюєтє за дорожнєчу спекулянтів. І справді! нема що й казати, спекуляція страшенно використовує підбєльшення цін на всякий крам і велєчєзнє з того гроші наживає.

Проте корінь причини підбєльшення цін на всі найпотрібніші предукти таїтєсь, видима річ, не в торгівій спекуляції. Спекулянти одвіку були, та нічого, що скидаєсь на теперішню дорожнєчу за попередніх часів ми не бачили.

Причина підбєльшення цін лежить глїб-

ше і криєтьєя, безперечно, в зменшенні вартости рубля. Підбєльшення цін на крам — в не що инше, як зменшення вартости рубля а спекуляція — це тільки відгук, другорядне з'явлєня, що виростає на ґрунті збєльшення вартости. Збєльшення-ж грєшєй викликано, в сємєчєргу, причиною усім видимою — колєсальним іх збєльшенням. До війни в колишній державі російської ходило кредитових білетів на суму близько 1.600 мільонів рублів, та тепєр над цю суму на кілька сот мільонів рублів було в ходу золотой і срібної монети, — на саме суму, сказати докладно не можемо, зрозмабуєтє на більш, як на 500—600 мільонів рублів.

"Присяга".

(Дальше.)

Як скінчив Михайло свою мову та відсєкєчє в камінь, стало тихо поміж людьми: моє води в рот набрали. Всякий думав і сам не знав, що сказати на Михайлову річ. Нічого він злого не сказав, а так якось всякому дивно, така небувальщина: молодий парубік сєрєтєсь говорити та воради старім давати! От і мовчала громада. Аж дєсь з'явивсь наш таки дєк, пан Столяжєнський, що непрямїтно лавинувєся, та слухав Михайловєї бесїди, став поміж врадників, виторє сєсю табакєрку, зажив нїх табакє, теї подумав хвилину, піанєх вказуючий палець правої руки своїм звичасєм у гору та відївавєся:

— Та, або я знаю, читальню! Гн. Без вїдєта, без писаря, без радї! Самі парубікі хочуть старих, казуть, ровому уяити! Ну, ну, не знати, що з того вийде? Я там читальню не потребує і в а боку, але щоби у язу біду не нарасти. Хто там знає, що там у тих книжках? Бував був і крєдіж і бєлбожність... От ти Михайле не мудрує, а наше женєня, та господарєй, та у акаї, щобєсь батькового майна не розтратив, як станеш мудрувати. Чи прєзєда, панове господарєй?

Нїхто не відївавєся, чи прєзєда, чи нї, а наш дєк вєстєвав трохи та вїшов назад до двєра.

Таке дієлось в недїлю, а в понєділю, чи у вторєк прїйємає пан Столяжєнський у себе в гостєх пана секретаря на сїм громад Вершєнєського.

Вже то всі в сєлі знали, що кілька разів пан секретар гостив у нашого дєка, все потім було щось нового в сєлі: або з'їзджала якась комісія, або щось зачинав процес, або когось тягнули до суду. Пан секретар знав дорогу всюди: і в староста і в суді, і в пєвїтовій радї і в хтєя кому дєнєчи або прєвїчтї мужєя ровуму" — як то сам нерєв говорив — то вже він знав, що зробити...

От у сєреду рєсємає я щось колє господарства в дома, аж тут кінчє мене сусідська дїчєня: ідіть — каже — пам шамдар нас кличє, він у Михайловєго батька на пєшєвірю. Іду я, дивляю сє, аж тут ціла куєа людей, Михайлє стоїть з бєжу нї живий, нї мертвий, Михайлоєвє мати заводити та руки домєти, а батько стоїть позажурїй. Прийшов я, вклєняє ся паву вєхмайєтрови, та питєю, чого мене кличуть.

— Ти був в недїлю на цєвїтарє колє церков, як Михайлє говорив?

— Та, був, кажу.

— Ти чув, як Михайлє бунтуєвав громаду, щобє скинути вїдєта, палили двєри, рабуєвали масток тає, як давні гїйдамахи?

— Нічого такого нїхто не говорив.

— Не брєши, бо ще і ти попєдєш сє. Тут — каже — ціле село буде свїдєчити.

— Панє, кажу я, таж то брєхня, таж Михайлє говорив по Божому, при читальню, так як по другєх сєлах сє.

— Ну, каже вєхмайєстер, — то вже в судї будуть знати, чи то правда і яка то читальня була. Тут є доносєня, що то за пїгєля той наш Михайло.

От тає то. Слухав той наш вєхмайєстер ще

більше людей, нїхто нічого злого не сказав, такі забрав Михайла з собою.

— Ну, каже, не моє діло. Я роблю сє а суд буде судити.

То вам пє сєлі було гамєру цілі двї вєдєта Половина села ходила до суду свїдєчити, що Михайлє говорив, де було пїти, у вождїй тєпє про що не говорилось, дїш про Михайлє справу. Вже й такі бабки заходєлись, що тєтї були присєгати, що Михайлє якийсь шємовитий. Стара Ковбєлєха бєжилєся, що вєдєла, як до Михайла мєчами заходєв сєя, "дєвєстї" з хвостом та рогани на нєраду, як бєсє бунтуєвати. Федєрєва Парашка присєгала, муситє пїти подївїтєся, як Михайла будуть шєпати, а господарє кивали головами, вєдєвали Михайловєго бєтька, та дєдаєвали пївогосєдє Ой, така то пєгїка в дїгїй!

А в суботу кличуть мене на свїдєчєня в стамєнту у Михайловєго бєтька. Старий мє дєкийсь слабїй, якийсь вєд в сєрєданї мєл, та зарєзєв своїм єдинакєм, та як стали люди шєпати та договорювати, те старий колєсє дєдує: лїг в постїлю, жалувєся, що болєє вєдо колє сєрєца, та ще мабуєтє прїйєдєся вєдєтє.

Того тїлькї треба було нашому дєку пану Вершєнєському. Цїлєня дєчєя сїдєла нашє вєдєта на Михайла, як то аїє батьковє аїєтє вєє село нарєбєя, як то аїє гїршєй вєдєтє шїй влодїє, як то нїє не вєртє того мєтє, бєтько запраюєвав.

(Кєнєць будє).

Рован Мєлєнєк